

CHOREOGRAAF ANDREA LEINE EN SOPRAAN
ELISABETH HETHERINGTON OVER *EUTERPIANS*

EEN ODE AAN DE VROUW

Het dansgezelschap LeineRoebana van choreografen Andrea Leine en Harijono Roebana staat bekend om zijn fysieke danstaal, vernieuwende interacties en gelaagde voorstellingen, waarin muziek en dans gelijk opgaan en samen een geheel vormen. De nieuwste productie *Euterpians* (een verwijzing naar Euterpe, een van de negen muzen) is een ode aan de vrouw, in al haar hoedanigheden. Een belangrijke rol in de voorstelling is weggelegd voor de sopraan Elisabeth Hetherington, die in 2024 de prestigieuze Nederlandse Muziekprijs ontving.

Hetherington kwam in 2016 uit Canada naar Nederland om oude muziek te studeren. Eenmaal hier miste ze toch ook de nieuwe muziek, ze ging zich breder ontwikkelen en legde zich toe op bijzondere cross-overs. *Euterpians* is de derde productie van LeineRoebana waarin Hetherington niet alleen haar prachtige stem laat horen, maar ook danst. SPOT Magazine sprak met haar en Andrea, over deze voorstelling en hun bijzondere samenwerking. ►

INTERVIEW: YVON VAN APELDOORN | FOTO: MARTIJN GIJSBERTSEN

“Er zijn zo veel verschillende manieren om vrouw te zijn. Met deze voorstelling vieren we die verscheidenheid.”

► **Elisabeth, had je dit kunnen bedenken toen je naar Nederland kwam? Dat je naast een klassieke zangcarrière ook zou gaan dansen op het podium?**

“Nee, totaal niet. Dans is wel altijd een grote liefde van mij geweest, ik heb als kind heel veel gedanst, maar ik zag het altijd als een hobby. Ik heb nooit gedacht dat ik er op een dag mee in het theater zou staan.”

Andrea: “Dat is natuurlijk wel een proces geweest van uitproberen en eindeloos oefenen. Dat werkt met Elisabeth heel goed, omdat we dezelfde interesse en passie delen. Door het verenigen van twee instrumenten – zang en dans – in één lichaam, ontstaat een nieuwe vorm; de zang verandert de beweging en de beweging verandert de zang. Het is heel bijzonder om dat samen met Elisabeth te kunnen onderzoeken en te ontwikkelen.”

Hoe zijn jullie met elkaar in contact gekomen?

Elisabeth: “Zes jaar geleden zag ik een open call van LeineRoebana op Facebook. Voor een productie waren ze op zoek naar zangers die ook een beetje konden bewegen. Ik dacht: misschien ben ik dat wel! Voor die betreffende productie was

ik niet beschikbaar vanwege andere projecten, maar ik heb toch een mail gestuurd, waarin ik zei dat ik ze graag wilde ontmoeten. En zo volgde het een uit het ander.”

Andrea: “Een jaar later maakten we samen de voorstelling *Solas*. Dat was een intense tijd. Tijdens de tournee kwam ineens de coronalockdown, met alle onrust van dien; voorstellingen die afgelast werden, zoeken naar manieren om toch te kunnen spelen... We hebben veel met elkaar meegemaakt en daar is een soort artistieke vriendschap uit ontstaan.”

Euterpians is een ode aan de vrouw. Was het daar tijd voor?

Andrea: “Ja, absoluut. Het is echt verbazingwekkend dat er nog steeds geen gelijke beloning is tussen mannen en vrouwen. Ook in ons land niet. En dat de gezondheidszorg nog steeds vanuit het mannelijk perspectief wordt gezien...”

Elisabeth: “... en dat veiligheidsgordels in de auto bijvoorbeeld niet zijn getest op het vrouwelijk lichaam! Dus ja, het is juist nu heel erg nodig om een voorstelling over vrouwen te maken. Ik denk dat het belangrijk is om vrouwen in een beter licht te zien dan vaak wordt gedaan. Sommige

dingen in het leven kunnen moeilijker zijn als je een vrouw bent, maar er zijn ook zo veel mooie dingen die ik wil vieren. Er zijn zo veel bijzondere, getalenteerde vrouwen! Componisten, dichters, dansers, theatermakers. Ik ben in mijn muzikale carrière altijd op zoek naar vrouwen in de muziekgeschiedenis. Hun composities moeten gehoord worden en niet in een boekje in de kast staan. Vrouwen zijn ook heel divers, er zijn zo veel verschillende lichamen en persoonlijkheden en ideeën, zo veel manieren om vrouw te zijn. Met deze voorstelling vieren we die verscheidenheid.”

Andrea: “We vertellen geen lineair verhaal en we zijn ook niet heel erg concreet, we stippen dingen op een subtiele manier aan. Dus niet vanuit een soort bozigheid of een verongelijkheid, maar we nodigen het publiek uit om zelf hun eigen observaties te doen en er hun eigen associaties op los te laten.”

Muziek speelt altijd een grote rol in jullie producties, kun je daar iets meer over vertellen?

Andrea: “Harijono en ik hebben een grote liefde voor muziek. De muziek is eigenlijk altijd het uitgangspunt van onze voorstellingen, veel meer dan een ‘noodzakelijk kwaad’, omdat je ‘voor dans nou eenmaal muziek nodig hebt’. Wij denken ook vanuit de muziek en de dans bij het creëren van de voorstelling en het maken van keuzes in het creatieve proces.”

Elisabeth: “De muziek in deze voorstelling is een samenstelling van hedendaagse composities en eeuwenoude muziek van voornamelijk vrouwelijke componisten. We hebben muziek van Barbara Strozzi, een van de belangrijkste Italiaanse componisten uit de zeventiende eeuw, en muziek van de beroemde middeleeuwse componist, wetenschapper en mystica Hildegard van Bingen. Aan het begin van de voorstelling zing ik een lied van Beatriz de Dia, de twaalfde-eeuwse troubadour. Dat hebben we verweven met een stuk van Sofia Gubaidulina, een componist uit de twintigste eeuw. Dat levert een prachtige combinatie op van oude en nieuwe muziek. Je zou denken dat dat heel ver uit elkaar ligt, maar er zijn veel overeenkomsten.”

Ben je de enige zangeres in deze voorstelling?

Elisabeth: “Ja, maar celliste Maya Fridman zingt ook. Zij heeft een heel bijzondere stem, alsof ze een engel is. En ik spreek ook in de voorstelling, net als de dansers.”

Andrea: “We hebben heel veel verschillende instrumenten, zoals een bijzondere akoestische gitaar – een voorloper van de elektrische gitaar die we nu kennen – een psalterium, een elektrische cello, een akoestische cello en slagwerkinstrumenten. We hebben ook elektronische muziek en er is zang en tekst. Er zijn dus heel veel verschillende klankkleuren, van instrumenten en stemmen.”

Hoe ziet een maakproces er bij jullie uit?

Wie maakt de artistieke beslissingen?

Andrea: “Harijono en ik zetten als choreografen de lijn uit en het creatieve proces vindt vervolgens voornamelijk plaats op de vloer. Samen met de dansers en muzikanten en instrumenten gaan we onze ideeën verder ontwikkelen en uitwerken. Soms kom je er op de vloer pas achter dat er een element mist. Zo merkten we tijdens de eerste repetities voor deze voorstelling dat we een harmonisch fundament misten, en hebben we gitaarvirtuoos Wiek Hijmans er alsnog bij betrokken. En soms valt er ook inhoudelijk ineens iets op zijn plek. Wat ik bijvoorbeeld een heel mooi moment vond was dat jij, Elisabeth, op een gegeven moment ineens zei: ‘Billie Holiday. Ja, Billie Holiday.’”

Bij de credits lees ik dat Erik Bindervoet de tekst heeft geschreven. Hoe komt die tekst tot uiting in de voorstelling?

Andrea: “Die wordt gesproken door de dansers en de musici en komt ook af en toe terug in de muziek. De tekst is ook ontstaan tijdens de repetitieperiode. Erik kwam vaak kijken en Harijono en ik hebben hem alle teksten die we hadden en liedteksten gegeven. Van daaruit is hij gaan schrijven. Hij schildert met taal en poëzie. Hij kan woorden laten dansen.”

Elisabeth: “Er bestaat een mooie tekst van Maddalena Casulana, de eerste vrouwelijke componist die haar eigen muziek heeft gepubliceerd, aan het eind van de zestiende eeuw. In het voorwoord van een van haar boeken zegt ze: *‘I want to show the world the vain error of men, that they alone possess the gifts of intellect and of artistry, and that such gifts are never given to women.’* In 1580 dus al hè, ongelofelijk!” ✖

**LEINEROEBANA
EUTERPIANS**

Kijk voor meer informatie en de aanbieding voor SPOT members op blz. 4.

**WOENSDAG 5 FEBRUARI, 20.15 UUR
SPOT/STADSSCHOUWBURG**